

Brusel 4. června 2025
(OR. en)

9494/25

ASILE 47
JAI 694
MIGR 195
COEST 421

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	4. června 2025
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2025) 649 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Předvídatelný a společný evropský přístup pro Ukrajince v EU

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2025) 649 final.

Příloha: COM(2025) 649 final

V Bruselu dne 4.6.2025
COM(2025) 649 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Předvídatelný a společný evropský přístup pro Ukrajince v EU

Předvídatelný a společný evropský přístup pro Ukrajince v EU

1. ÚVOD

Od počátku útočné války Ruska proti Ukrajině projevuje Evropská unie napadené zemi neochvějnou podporu formou politické, humanitární, vojenské i diplomatické pomoci. Zároveň je poskytovatelem největšího objemu finančních prostředků této zemi¹. Současně uvalila Evropská unie na Rusko i na osoby spolupodílející se na jeho válečném úsilí rozsáhlé, bezprecedentní sankce². Členské státy a jejich občané projevili Ukrajině a jejím obyvatelům prchajícím před válkou výraznou solidaritu tím, že jim nabídli okamžitou ochranu a podporu, včetně zajištění přístupu k ubytování, zdravotní péči, vzdělání a zaměstnání. V důsledku toho našly miliony vysídlených osob z Ukrajiny v různých částech Evropské unie bezpečí, přístřeší a nové příležitosti.

Aktivací směrnice o dočasné ochraně³ byl stanoven společný přístup EU, který zajišťuje předvídatelnost a právní jistotu jak vysídleným osobám z Ukrajiny, tak členským státům. Směrnice zajistila Ukrajincům okamžitou ochranu a zároveň se zabránilo dalšímu zatížení již tak přetížených vnitrostátních azylových systémů. Dočasná ochrana, která v současnosti platí do března 2026, se proto ukázala být účinnou a přiměřenou reakcí na dané výjimečné okolnosti.

Vzhledem k tomu, že situace na Ukrajině zůstává i nadále nejistá, je Komise odhodlána ve své neochvějné podpoře této země a jejího lidu pokračovat. Mnohé osoby požívající dočasnou ochranu si v hostitelských zemích v EU vybuchovaly silné vazby, a to tím, že si osvojily jazyk dané země, získaly zaměstnání či vzdělání, podílely se na kulturních iniciativách, a v neposlední řadě i díky integraci jejich dětí do společnosti hostitelské země.

K zajištění vyváženého rozdělení odpovědnosti mezi členské státy je třeba i nadále postupovat v rámci EU společně. Na základě podrobných konzultací s členskými státy pod vedením polského předsednictví Rady a s přihlédnutím k postojům ukrajinské vlády je proto třeba prodloužit dočasnou ochranu o další rok a zároveň se připravit na to, že bude potřeba nabídnout osobám požívajícím dočasnou ochranu stabilnější a trvalejší perspektivu, včetně podpory bezpečného, dobrovolného a důstojného návratu na Ukrajinu.

Ukrajina má značný hospodářský potenciál a s ohledem na její budoucí obnovu a dlouhodobý rozvoj bude země postupně čím dál více spoléhat na podporu svých vlastních občanů, kteří se tak přičiní o obnovu země a utváření její budoucnosti. Ukrajina potřebuje, aby se její lidé navrátili, jakožto nezbytní členové vlastních komunit – přinesou s sebou sílu, zkušenosti a odolnost, kterým je k obnově každodenního života a sociální soudržnosti zapotřebí. Je třeba najít společný přístup k řešení této otázky a zajistit, aby byl předvídatelný a stabilní a aby měl na členské státy vyvážený dopad. Tím by osoby požívající dočasnou ochranu získaly dostatečný čas na to, aby jim byl udělen jiný typ právního postavení, který lépe odpovídá jejich skutečné situaci – například z důvodu práce, studia nebo sloučení rodiny – a zároveň se tak nabídne podpora těm, kteří se chtějí na Ukrajinu vrátit.

Toto sdělení vytyčuje pro budoucnost Ukrajinců, kteří dnes v EU žijí, společnou evropskou cestu. Ke sdělení je připojen návrh prováděcího rozhodnutí Rady o prodloužení dočasnou ochrany a také návrh doporučení Rady, které stanoví soubor opatření směřujících k hladkému,

¹ [Pomoc EU Ukrajině – Evropská komise](#)

² [Sankce přijaté v návaznosti na vojenskou agresi Ruska vůči Ukrajině – Evropská komise.](#)

³ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Uř. věst. L 212/12, 7.8.2001).

dobře koordinovanému opuštění dočasné ochrany a k podpoře těch, kteří se chtějí domů na Ukrajinu vrátit.

2. DOČASNÁ OCHRANA

Odhadovaný počet osob požívajících dočasné ochrany⁴ v EU+⁵ je více než 4,4 milionu⁶, a další lidé stále přicházejí.

V prvních třech měsících roku 2025 bylo v EU+ vydáno téměř 142 000 rozhodnutí o udělení dočasné ochrany, což představuje průměrný měsíční počet přibližně 47 000⁷ rozhodnutí. Na Ukrajinu se z členských států dosud vrátilo přibližně 800 000⁸ osob, avšak současný pohyb osob má převážně kyvadlový charakter. Počet žádostí o azyl⁹ v EU, které podali Ukrajinci, dosáhl v roce 2024 téměř 27 000, přičemž míra uznání dosáhla 87 %. Počet žádostí se v prvních měsících roku 2025 nadále zvyšoval: v lednu a v únoru 2025 podalo v EU žádost o azyl celkem téměř 6 000 ukrajinských občanů¹⁰.

Směrnice o dočasné ochraně nadále poskytuje pevný právní rámec pro zajištění stejných, harmonizovaných standardů ochrany pro miliony vysídlených osob z Ukrajiny. Současná nejistá a nestabilní situace na Ukrajině ukazuje, že ve velké části jejího území v současnosti neexistují bezpečné a trvalé podmínky pro návrat osob. UNHCR konstatuje, že většina osob požívajících dočasné ochrany se v krátkodobém horizontu pravděpodobně dobrovolně nevrátí, a to především kvůli přetrvávajícím obavám o bezpečnost, přičemž zároveň vyjadřují znepokojení ohledně stability případného příměří. Je proto důležité, aby EU dostala svému závazku poskytovat vysídleným osobám pomoc tak dlouho, jak bude třeba, a to na základě našich hodnot, k nimž patří solidarita, lidskost a dodržování lidských práv. Komise proto předkládá **návrh prováděcího rozhodnutí Rady o dalším prodloužení dočasné ochrany o další rok, tedy do 4. března 2027.**

Vzhledem k tomu, že EU bude dočasnou ochranu a s ní související práva i nadále poskytovat, měly by být osoby vysídlené z Ukrajiny ujištěny, že podávání žádosti o mezinárodní ochranu není ani nezbytné ani požadované. Jelikož se osobám požívajícím dočasné ochrany takto vyjasní situace, získají právní jistotu a zároveň se jim poskytne podpora při přechodu na jiný typ právního postavení, které lépe odpovídá jejich skutečné situaci, se rovněž zabrání dalšímu zatěžování vnitrostátních azylových systémů.

Během tří let od aktivace směrnice mělo poskytování dočasné ochrany, navíc s možností čerpat ji ve zvoleném členském státě, nerovnoměrný dopad na přijímací systémy jednotlivých členských států. V některých případech byl dopad ještě umocněn dalším tlakem, který souvisel s nutností vyřizovat současně velké množství žádostí o azyl, a s praktickými otázkami, jako je například zajištění bydlení. Do budoucna je důležité nepolevovat ve snaze o zajištění větší vyváženosti úsilí vyvíjeného jednotlivými členskými státy.

⁴ [Eurostat | Údaje](#).

⁵ Členské státy EU, Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko.

⁶ V březnu 2025 bylo nejvíce osob požívajících dočasné ochrany v těchto zemích: Německo (1 184 890), Polsko (997 120), Česká republika (365 055), Španělsko (233 825), Itálie (165 225) a Rumunsko (182 835). Vezmeme-li v úvahu pouze členské státy EU, počet osob požívajících dočasné ochrany dosahuje téměř 4,3 milionu.

⁷ Pokles o 21 % ve srovnání s měsíčním průměrem zaznamenaným v prvních třech měsících roku 2024 a o 24 % ve srovnání s měsíčním průměrem za celý rok 2024. [Eurostat | Údaje](#).

⁸ [IOM DTM Ukraine — Returns Report — General Population Survey Round 20 – Zpráva o návratech osob – průzkum v obecné populaci, 20. kolo, duben 2025](#).

⁹ [Eurostat | Údaje](#).

¹⁰ Nárůst o 86 % ve srovnání se stejným obdobím v roce 2024; [Eurostat | Údaje](#).

Členské státy by měly především odmítat žádosti o povolení k pobytu podané osobami, které již obdržely povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě a na tomto základě již tak práv dočasné ochrany využívají¹¹. Tak se lze vyhnout vícenásobné registraci dočasné ochrany a zajistit, aby byla práva spojená s touto ochranou využívána vždy pouze v jednom členském státě.

3. NABÍDKA TRVALÉ PERSPEKTIVY A PODPORA UKRAJINCŮ PŘI JEJICH VOLBĚ

Ukrajina ze všeho nejvíc potřebuje své občany – aby obnovila společenské vazby a znovu vybuodovala své hospodářství a infrastrukturu. Zároveň si mnoho vysídlených Ukrajinců již buduje nový život v EU. Ukrajina na vytvoření příznivých podmínek pro bezpečný návrat svých občanů a obyvatel aktivně pracuje, a to s podporou EU, jak prostřednictvím pobídek, tak prostřednictvím oslovování Ukrajinců žijících v zahraničí. Přístup k zaměstnání a vzdělání poskytovaný členskými státy mezitím přináší výhody nejen těm, kteří na ně mají nárok a rozhodnou se v EU zůstat, ale také těm, kteří se plánují vrátit domů. Komise se zavázala osobám vysídleným z Ukrajiny pomáhat v tom, aby mohly činit informovaná rozhodnutí o své budoucnosti. Cílem je nabídnout jim stabilnější a trvalejší perspektivu.

3.1 Podpora členských států při integraci vysídlených Ukrajinců v rámci EU

Kromě ubytování, zdravotní péče a sociální pomoci patří k základním právům, která osoby vysídlené z Ukrajiny v EU mají, i přístup k zaměstnání a vzdělání. Naše úsilí o zajištění přístupu na trh práce a ke vzdělání za stejných podmínek, jaké mají občané EU, se v budoucnu pozitivně projeví nejen u těch, kteří mají nárok zůstat v EU a rozhodnou tak učinit, ale i u osob, které se vrátí domů.

Zajištěním přístupu k **zaměstnání** se významně přispělo k tomu, že osoby vysídlené z Ukrajiny našly v hostitelské společnosti své místo a pozitivně se podílejí na rozvoji místních komunit. Dále se usiluje o to, aby vysídlené osoby nepřicházely o své dovednosti a kvalifikace. Zároveň je jim poskytována pomoc, jíž se má zajistit, aby ti, kteří získali evropskou kvalifikaci, mohli na Ukrajině najít odpovídající zaměstnání. Úsilí členských států o integraci osob vysídlených z Ukrajiny na trh práce v EU je podporováno iniciativami a financováním na úrovni EU¹². Klíčovou roli v aktivní politice zaměstnanosti hrají veřejné služby zaměstnanosti, které se snaží co nejlépe využít dovedností uchazečů o zaměstnání, zprostředkovat jim zaměstnání na trhu práce a zajišťovat výměnu osvědčených postupů a informací. K hladší integraci na trhu práce v EU přispělo i srovnání evropského rámce kvalifikací s ukrajinským národním rámcem kvalifikací, které proběhlo v roce 2023. Komise rovněž spustila internetový Pilotní projekt rezervoár talentů EU¹³ (v angl. *EU Talent Pool Pilot*), který má pomoci najít pro vysídlené ukrajinské uchazeče o zaměstnání volná pracovní místa, jež zveřejňují zaměstnavatelé v EU. Euraxess, platforma EU pro zaměstnanost ve výzkumu a inovacích, nabízí v rámci iniciativy ERA4Ukraine specifické pracovní příležitosti pro ukrajinské výzkumné pracovníky, a to včetně míst v týmech Evropské rady pro výzkum.

V březnu 2025 požívalo dočasné ochrany 1,3 milionu nezletilých osob¹⁴ vysídlených z Ukrajiny, včetně 840 000 dětí ve věku povinné školní docházky¹⁵. Odhaduje se, že v celé EU

¹¹ V tomto ohledu viz věc C-753/23, bod 30.

¹² Viz [sdělení o pokynech pro přístup na trh práce, k odbornému vzdělávání a přípravě a vzdělávání dospělých osob prchajících před válečnou agresí Ruska proti Ukrajině](#).

¹³ [Pilotní projekt rezervoár talentů EU](#).

¹⁴ [Eurostat | Údaje](#).

¹⁵ Odhad počtu dětí ve věku povinné školní docházky vychází z Monitoru vzdělávání a odborné přípravy pro rok 2023: [Monitor vzdělávání a odborné přípravy 2023 – Úřad pro publikace EU](#).

je do místních škol od předškolního vzdělávání a péče až po vyšší sekundární vzdělávání zapsáno 700 000 nezletilých¹⁶. Na základě strategického rámce Evropského prostoru vzdělávání podporuje Evropská unie členské státy formou politických pokynů, vzájemného učení, online platform, financování – zejména z programu Erasmus+ – a sběru dat, jakož i výměnou osvědčených postupů. Udržování kontaktu s ukrajinským jazykem a kulturou přispěje k opětovnému začlenění do ukrajinského vzdělávacího systému. Zejména možnost účasti na kulturním životě přispívá k emocionální vyrovnanosti, přičemž podpora zaměřená na usnadnění sociální a kulturní integrace vysídlených osob je zajišťována z programu Kreativní Evropa. Ujednání o spolupráci v oblasti vzdělávání mezi Komisí a ukrajinským ministerstvem školství a vědy z roku 2023 výslovně podporuje zápis do škol hostitelské země a vzájemné uznávání akademických kvalifikací. Ukrajinská vláda již zavedla opatření, která mají zajistit snadné uznávání vzdělání při návratu na Ukrajinu.

EU podporuje členské státy, které hostí vysídlené osoby z Ukrajiny, **financováním z prostředků EU**, zejména z příslušných fondů v oblasti vnitřních věcí a z prostředků politiky soudržnosti¹⁷. Tyto možnosti financování zajišťují flexibilitu, díky níž je možné zohlednit konkrétní vnitrostátní kontext a finanční potřeby, včetně potřeb spojených s integrací osob požívajících dočasné ochrany. Z politiky soudržnosti byla členským státům, které přijímají osoby z Ukrajiny, poskytnuta dodatečná likvidita ve výši 13,6 miliardy EUR a dalších 1,4 miliardy EUR bylo přerozděleno v rámci stávajících programů financování na přímou podporu osob vysídlených z Ukrajiny. Do konce roku 2027 poskytne EU další 3 miliardy EUR na podporu členských států při provádění Paktu o migraci a azylu a na zajištění potřeb osob požívajících dočasné ochrany. Na stejné období bude navíc k dispozici zhruba 1 miliarda EUR z průběžného přezkumu programů členských států, a to na řešení příslušných priorit v rámci Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF), včetně přijímání osob požívajících dočasné ochrany.

3.2 Podpora vytváření středisek jednoty (Unity Hubs)

Na základě iniciativy ukrajinského ministra národní jednoty zřídit v EU střediska, která by pomohla udržovat spojení s Ukrajinci žijícími v zahraničí, se některé členské státy této myšlenky chopily a v současné době na svém území tato střediska jednoty zřizují. Střediska poskytují osobám vysídleným z Ukrajiny informace, doporučení a poradenství. Kromě usnadnění návratu těm, kteří se chtějí na Ukrajinu vrátit, může tato podpora rovněž přispět k integraci osob, jež si přejí zůstat, do hostitelské společnosti a na trh práce, a to prostřednictvím lepšího rozvoje a využití jejich dovedností.

Členské státy mohou na financování středisek jednoty čerpat prostředky z Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF). Mezinárodní organizace, jako jsou UNHCR, IOM a ICMPD, mohou osobám vysídleným z Ukrajiny poskytovat přesné a nezávislé informace a poradenství a pomáhat jim tak učinit dobrovolné a informované rozhodnutí, zda v hostitelské zemi zůstat, nebo se vrátit na Ukrajinu. Členské státy se vyzývají, aby využívaly znalosti, kapacit a sítí, které tyto organizace nabízejí, jakož i podpory, kterou nabízejí partnerské země, aby bylo fungování středisek jednoty co nejefektivnější.

Za účelem podpory při zřizování středisek Unity Hubs jmenuje Komise zvláštního zmocněnce pro Ukrajince v EU, jehož úkolem bude koordinovat činnost s národními zástupci v členských státech, s mezinárodními organizacemi, které mohou poskytovat informační služby a poradenství ohledně návratů – zejména s UNHCR, IOM a ICMPD –, jakož i s ukrajinským ministerstvem národní jednoty. Jako koordinační fórum na expertní úrovni bude rovněž sloužit

¹⁶ [Začlenění dětí vysídlených z Ukrajiny do vzdělávacích systémů EU.](#)

¹⁷ Součástí podpory je rovněž Akce v rámci politiky soudržnosti na podporu uprchlíků v Evropě, tzv. balíček CARE (CARE, CARE-plus a Fast-CARE).

Platforma solidarity – Ukrajina¹⁸. Ta sdružuje Komisi, členské státy, mezinárodní organizace a ukrajinské orgány. Jejím prostřednictvím bude Komise rovněž usnadňovat výměnu informací a koordinovat podpůrná opatření, přičemž bude mít přehled o poskytované pomoci v jednotlivých členských státech s cílem zajistit důvěryhodnost a jednotnost. Cílem bude zefektivnit úsilí jednotlivých zúčastněných stran a zvýšit povědomí o významu podpory místních komunit na Ukrajině při přípravě na návrat vysídlených osob. Zaměřením podpory na místní komunity se posílí sociální soudržnost na Ukrajině. Komise bude i nadále shromažďovat technické a politické poznatky v zájmu efektivního fungování středisek jednoty a podporovat odpovídající opatření ukrajinských orgánů.

Na Ukrajině bude protějškem středisek jednoty Národní agentura pro jednotu, která představuje klíčový výkonný orgán ukrajinského ministerstva národní jednoty. Tato agentura bude podporovat zřizování středisek Unity Hubs v EU a usnadňovat realizaci rozsáhlejších iniciativ zaměřených na posílení národní soudržnosti, rozvoj kulturních a občanských vazeb s ukrajinskou komunitou, jakož i na podporu dobrovolných návratů a reintegračních snah.

Komise bude rovněž poskytovat specializovanou technickou podporu nově zřízenému ministerstvu národní jednoty. Tím se posílí jeho kapacity ke zřizování středisek Unity Hubs a služeb na Ukrajině pro osoby vracějící se zpět, jakož i ke koordinaci s příslušnými úřady, například se státními službami zaměstnanosti. V zájmu zlepšení celkové koordinace iniciativ a zajištění dostupnosti informací pro navracející se osoby obdrží ministerstvo národní jednoty rovněž podporu určenou na navrhování a realizaci priorit v oblasti obnovy a reforem důležitých pro osoby, které se vracejí. Tato podpora doplní rozpočtovou pomoc EU a technickou asistenci určenou k obnově Ukrajiny a modernizaci služeb potřebných pro reintegraci, jako je bydlení, vzdělávání a zaměstnanost.

3.3 Podpora EU při opětovném začleňování na Ukrajině

Ukrajinci jsou pro obnovu a rekonstrukci Ukrajiny klíčovou hybnou silou. Možnost návratu však ve značné míře závisí na vývoji bezpečnostní situace na Ukrajině, jakož i na možnostech obživy a přístupu k bydlení pro osoby vracějící se domů z jiných částí Ukrajiny nebo ze zahraničí.

Zajištění bezpečnosti je pro návrat domů zásadní, lidé však zároveň musejí vidět na Ukrajině svou budoucnost – potřebují mít kde bydlet, odpovídající infrastrukturu včetně fungující energetické infrastruktury zajišťující přístup k základním a nezbytným službám, přístup ke kvalitnímu vzdělání a pracovní příležitosti. To jsou hlavní cíle podpory EU. Při podpoře návratu na Ukrajinu je rovněž třeba pečlivě zohlednit sociální soudržnost, aby se zajistilo, že budou stejně zohledněny potřeby osob, které na Ukrajině zůstaly, i obyvatelstva, které se navrací.

Dobře fungující **ukrajinský trh práce** bude klíčem k přilákání a udržení lidského kapitálu, a tím i k obnově, růstu a sociálnímu rozvoji země. Kvalitní pracovní příležitosti s důstojnými pracovními podmínkami budou mít zásadní význam pro obnovu pracovní síly, která byla silně zasažena válkou, a pro zlepšení života na Ukrajině. S unijní podporou a v rámci procesu přistoupení k EU Ukrajina modernizuje své právní předpisy s cílem sladit je s unijními *acquis*. Mezi klíčové kroky patří pokračující práce na přípravě nového zákoníku práce, nové strategie zaměstnanosti a dokončení nového zákona o odborném vzdělávání, které mohou přispět k řešení nedostatku kvalifikované pracovní síly a nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi. Účast Ukrajiny ve složce Zaměstnanost a sociální inovace (EaSI) Evropského

¹⁸ Platforma solidarity byla zřízena v březnu 2022 s cílem zajistit provádění ustanovení směrnice o dočasné ochraně. Její přidaná hodnota spočívá v celkové koordinaci reakce EU na ruskou agresi proti Ukrajině, neboť nabízí neformální prostor pro rychlé sladění operačních a politických reakcí klíčových zúčastněných stran.

sociálního fondu plus¹⁹ umožní ukrajinským subjektům účastnit se výzev k předkládání návrhů na projekty financované z EU. Aliance dovedností pro Ukrajinu, kterou společně vedou Ukrajina a Německo²⁰, rovněž podporuje možnosti odborné přípravy pro osoby z Ukrajiny.

Z hlediska **financování** dosáhla podpora EU Ukrajině od začátku ruské útočné války dosud celkem téměř 148 miliard EUR. **Plán pro Ukrajinu**²¹, který je nedílnou součástí **Nástroje pro Ukrajinu**²², vymezuje klíčové reformy a investice s cílem vytvořit vhodné podmínky pro návrat vysídlených osob domů. Zajišťuje předvídatelný tok finančních prostředků na Ukrajinu a zároveň je hnací silou klíčových reforem v období 2024–2027. Reformy a investice se zaměřují na pomoc lidem při návratu na Ukrajinu a na podporu opětovného začlenění v jejich domovské zemi a na trhu práce. Plán pro Ukrajinu tuto zemi zavazuje investovat do vzdělávání (650 milionů EUR do roku 2027), zdravotní péče (400 milionů EUR do roku 2027) a sociální infrastruktury (350 milionů EUR do roku 2027). Nejméně 20 % nevratné podpory v rámci Plánu pro Ukrajinu, tedy přibližně 1 miliarda EUR, je určeno pro potřeby orgánů na nižší než celostátní úrovni, zejména místní samosprávy.

Investiční rámec pro Ukrajinu²³ hraje klíčovou roli při zachování lidského kapitálu a vytváření podmínek pro návrat. Prioritními oblastmi jsou vzdělávání, bydlení, zdravotní péče, pečovatelské služby a sociální ochrana. Probíhající projekty podporují obnovu obecní infrastruktury a pomáhají financovat podniky postižené válkou. Nové investiční programy přijaté v březnu 2025 podpoří potřeby v oblasti bydlení, přičemž budoucí výzvy se budou týkat přístupu k financování a pracovním místům pro zranitelné skupiny, včetně vracejících se osob.

V rámci iniciativy **skupiny G7 na urychlení mimořádných příjmů formou úvěrů** (ve výši 45 miliard EUR) poskytuje EU Ukrajině makrofinanční pomoc (MFA) ve výši 18,1 miliardy EUR jako přímou rozpočtovou podporu na pokrytí jejich naléhavých finančních potřeb. Půjčky EU a G7 mají být splaceny výnosy z imobilizovaných aktiv ruské centrální banky držených v EU.

Probíhající projekty **technické pomoci** na Ukrajině mohou prioritně nabízet podporu na opětovné začlenění osob vracejících se domů. EU zajišťuje podporu prostřednictvím iniciativ, jako je Skills4Recovery²⁴, která podporuje na míru šité programy odborného vzdělávání a přípravy, či EU4Business²⁵, která zahrnuje poradenství nebo budování kapacit pro malé a střední podniky, které se chtějí vrátit zpět²⁶. Tyto projekty, stejně jako projekty budoucí, mohou

¹⁹ V současné době probíhají jednání o dohodě o připojení Ukrajiny ke složce Zaměstnanost a sociální inovace (EaSI).

²⁰ Komise se účastní pracovních skupin Aliance pro dovednosti jako pozorovatel. Zapojeno je více než 70 organizací z celého světa.

²¹ Plán pro Ukrajinu je reformní a investiční strategie Ukrajiny na období 2024–2027, která připravuje půdu pro pravidelné čtvrtletní platby v rámci Nástroje pro Ukrajinu, pokud Ukrajina splní předem dohodnuté požadavky. Zahrnuje mimo jiné reformy zaměřené na lidský kapitál, jako je demografická strategie, strategie zaměstnanosti, zlepšení vzdělávání, zdravotní péče atd.

²² Nástroj pro Ukrajinu je klíčovým nástrojem strategie EU pro řešení mnohostranných problémů, kterým Ukrajina v důsledku útočné války Ruska čelí. Tento specializovaný podpůrný mechanismus, který vstoupil v platnost 1. března 2024 a vztahuje se na období 2024–2027, nabízí finanční podporu ve výši až 50 miliard EUR.

²³ Investiční rámec pro Ukrajinu (UIF) tvoří součást Nástroje pro Ukrajinu v hodnotě 50 miliard, jehož cílem je přilákat veřejné a soukromé investice na obnovu a rekonstrukci Ukrajiny. Disponuje finančními nástroji v celkové výši 9,3 miliardy EUR, z toho 7,8 miliardy EUR v úvěrových zárukách a 1,5 miliardy EUR v kombinovaném financování. Jeho cílem je mobilizovat investice na obnovu, rekonstrukci a modernizaci ve výši 40 miliard EUR.

²⁴ Společnou akci Skills4Recovery financuje EU, Německo, Polsko a Estonsko. Provádí ji GIZ, tedy *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* (Německá společnost pro mezinárodní spolupráci), a Solidarity Fund PL (SFPL). Projekt Skills4Recovery iniciovala německá vláda v roce 2023.

²⁵ EU4Business je zastřešující iniciativa, která zahrnuje veškerou podporu EU malým a středním podnikům v zemích Východního partnerství prostřednictvím zlepšení přístupu k financování a službám pro rozvoj podnikání.

²⁶ Podpora se šíří na místní úrovni: Organizace U-LEAD with Europe, která provozuje 24 regionálních poboček, zajišťuje opatření pro rozvoj kapacit, která pokrývají celý rozsah povinností obcí během útočné války a obnovy.

podpořit ministerstvo národní jednoty tím, že osobám vracejícím se na Ukrajinu umožní zakládat podniky, využívat cílené služby zaměstnanosti a zapojit se do programů odborného vzdělávání a přípravy.

Podpora EU přispěla k zajištění odolnosti země a **pomohla lidem pokračovat v životě na Ukrajině**. Díky Mechanismu civilní ochrany Unie se přispělo k pokrytí energetických potřeb 6,5 milionu lidí a z Nástroje pro Ukrajinu pak k opravě zničených zařízení. Z humanitární pomoci EU na podporu ukrajinského obyvatelstva se zajišťovalo přístřeší, voda, sanitární a hygienická zařízení, ochrana, předměty základní potřeby, zdravotní péče, odminování, vzdělávání v nouzových situacích i obnova škol. EU a členské státy darovaly více než 370 školních autobusů, které pomáhají dětem v docházce do školy. Program Erasmus+ pomohl od začátku války vytisknout více než 1,5 milionu učebnic a podporuje projekty na budování kapacit v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu s cílem posílit poskytování kvalitních příležitostí v zemi. Ukrajinská vláda již zavedla opatření, která mají zajistit snadné uznávání vzdělání při návratu na Ukrajinu²⁷. Ochrana a obnova ukrajinské kultury a kulturního dědictví rovněž usnadní sociokulturní reintegraci osob vracejících se zpět.

Převody peněz od vysídlených Ukrajinců žijících v EU jsou zdrojem příjmů, které mohou podpořit ukrajinskou ekonomiku a přispět k obnově země. Podle údajů Národní banky Ukrajiny (NBU) činil v roce 2024 příliv peněžních toků z EU 3,26 % ukrajinského HDP, tedy přibližně 5,6 miliardy eur. Komise se zapojila do spolupráce s platebním sektorem s cílem podpořit postupy, díky nimž jsou převody peněz cenově dostupnější a přístupnější, a vydala pokyny k usnadnění plateb mezi EU a všemi územími Ukrajiny kontrolovanými vládou. Komise nadále podporuje úsilí Ukrajiny o přípravu žádosti o připojení k zeměpisné působnosti systémů jednotné oblasti pro platby v eurech (SEPA), což by dále usnadnilo přeshraniční převody.

Opatření pro užší začlenění Ukrajiny do jednotného trhu EU stanovená v Akčním plánu priorit pro prohloubenou a komplexní zónu volného obchodu (**DCFTA**), spolu s reformami obsaženými v Plánu pro Ukrajinu, vytvoří základ pro udržitelný hospodářský růst a pracovní příležitosti – mimo jiné prostřednictvím zlepšení podnikatelského prostředí. Na základě premisy tzv. „dálnice jednotného trhu“ budou rovněž posilována spojení s Ukrajinou s cílem snížit obchodní bariéry, zvýšit propojenost a podpořit regionální hospodářskou integraci.

4. PŘÍPRAVA PODMÍNEK PRO HLADKÉ A KOORDINOVANÉ OPUŠTĚNÍ DOČASNÉ OCHRANY

Dočasnou ochranou se měla lidem prchajícím před útočnou válkou Ruska proti Ukrajině zajistit okamžitá pomoc. Uplatňování směrnice o dočasné ochraně je i nadále důkazem jednoty Unie a solidarity s ukrajinským lidem.

Dočasná ochrana je však ze své podstaty dočasná. V určitém okamžiku v budoucnu, až okolnosti umožní, že bude situace na Ukrajině dostatečně jistá, a zejména až se dospěje k závěru, že existují bezpečné a stabilní podmínky pro návrat, nebude již rámce dočasné ochrany potřeba. Až tedy nastane správný čas, měly by být členské státy připraveny.

Od roku 2022 kombinuje EU právní rámec dočasné ochrany s cílenými opatřeními na podporu členských států při péči o vysídlené osoby přicházející z Ukrajiny a při jejich začleňování do společnosti jednotlivých zemí EU. S ohledem na dlouhodobé vysídlení a rozsah i složitost současné situace je na čase začít vytvářet cílenější přístup, lépe přizpůsobený situaci osob, které

²⁷ Legislativa z března 2025 nařizuje uznávání studijních výsledků získaných v zahraničí, včetně neformálního vzdělávání, jako jsou online kurzy a semináře. Ukrajinské orgány rovněž vydaly pokyny pro ukrajinské školy týkající se hodnocení studijních výsledků dosažených v zahraničí, aby žáci, kteří navštěvovali místní školy v EU, mohli po návratu na Ukrajinu ve vzdělávání pokračovat.

v současnosti požívají dočasné ochrany, a zároveň zaměřený na zmírnění tlaku, kterému čelí hostitelské společnosti.

Komise proto předkládá **návrh doporučení Rady**, v němž jsou stanoveny základní prvky koordinované výhledové reakce na úrovni EU, která členským státům umožní zavést přechodná opatření.

4.1 Přejchod od dočasné ochrany k jiným statusům oprávněného pobytu

Přejchod z dočasné ochrany by jejím příjemcům poskytl právní jistotu a vyhlídky na trvalé řešení. Definování jasnější dlouhodobé perspektivy rovněž zabrání dalšímu tlaku na již tak přetížené vnitrostátní azylové systémy.

V průběhu času se osoby požívající dočasné ochrany staly součástí společenského i hospodářského života členských států. Komise proto členským státům doporučuje, aby těmto osobám umožnily **přejchod na vnitrostátní statusy oprávněného pobytu**, zejména pokud jde o důvody související se zaměstnáním, vzděláváním nebo sloučením rodiny. Tím by osoby požívající dočasné ochrany získaly možnost požívat v hostitelských členských státech stabilnějšího postavení, které lépe odpovídá jejich skutečné situaci.

Na základě stávajících právních předpisů EU nejsou osoby požívající dočasné ochrany způsobilé k podání žádosti o udělení **statusů pobytu vymezených ve směrnicih EU o legální migraci**. S cílem podpořit tyto osoby při informovaném rozhodování a nabídnout jim alternativní možnosti nabízí Komise členské státy, zejména tam, kde není přístup k vnitrostátním právním statusům možný, aby osobám požívajícím dočasné ochrany, které by jinak splňovaly podmínky pro jiné postavení podle práva EU, umožnily přejchod na jiné druhy postavení tím, že podají žádost o oprávnění podle směrnice o modré kartě, směrnice o jednotném povolení nebo směrnice o studentech a výzkumných pracovnících²⁸. Tím by členské státy podpořily udržitelnou integraci osob požívajících dočasné ochrany v hostitelských zemích, včetně začlenění na trhu práce, a zároveň by napomohly efektivnějšímu využívání jejich dovedností.

4.2 Příprava na postupný návrat a udržitelnou reintegraci na Ukrajině

EU a její členské státy musí být připraveny podpořit lidi, kteří se budou nyní nebo v budoucnu vracet na Ukrajinu. Komise členským státům doporučuje podniknout nezbytné kroky, aby bylo v okamžiku, kdy nastane správný čas, a s ohledem na potřeby a možnosti Ukrajiny, možné zajistit postupný a spořádaný návrat občanů Ukrajiny domů a jejich opětovné začlenění. Členské státy i Ukrajina se vyzývají, aby plně využívaly nástroje, které jsou již na úrovni EU k dispozici.

Ti, kteří zvažují návrat domů na Ukrajinu, by měli mít možnost se rozhodnout informovaně. V zájmu zajištění rovných příležitostí pro všechny se členské státy vyzývají, aby nabízely flexibilní a zároveň strukturovaný přístup ke **zkušebním návštěvám Ukrajiny**. Tyto cesty mohou lidem pomoci zkontrolovat své rodiny, domovy nebo situaci ve svých komunitách, než se rozhodnou vrátit.

²⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1883 o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci; Směrnice 2011/98/EU o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě; Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair (přepracované znění).

Za účelem podpory osob, které si přejí vrátit se domů, Komise rovněž doporučuje, aby byly **programy dobrovolného návratu**²⁹ jednotlivých členských států povolené podle směrnice o dočasné ochraně vypracovány s maximální péčí. To by byly praktické způsoby, jak lidem pomoci vrátit se domů bezpečně a důstojně. Tyto programy by měly být dobře naplánovány a jasně komunikovány. Měly by zvážit situaci na Ukrajině, potřeby osob, které se navracejí, i dopad na místní komunitu. Měly by se zaměřit na podporu sociální soudržnosti a zabránit zatížení komunit, které již byly útočnou válkou Ruska zasaženy. Za účelem snížení administrativní zátěže spojené s individuálním posuzováním jednotlivých případů Komise doporučuje, aby členské státy nadále přiznávaly osobám zapojeným do programů dobrovolného návratu prodloužení práv, která měly jako osoby požívající dočasné ochrany, a to až do jejich návratu na Ukrajinu nebo do skončení období stanoveného programem dobrovolného odjezdu.

Při usilování o podporu bezpečného návratu a opětovného začleňování osob vysídlených z Ukrajiny musíme zajistit, aby se s každým zacházelo důstojně a spravedlivě. Z individuální situace některých osob požívajících dočasné ochrany a žijících v EU může vyplynout, že nespĺňují podmínky ani pro přechod na jiný druh právního postavení, ani pro návrat na Ukrajinu, a to z důvodu jejich zranitelnosti v kombinaci se skutečností, že Ukrajina nemusí být bezprostředně po skončení dočasné ochrany schopna zajistit naplnění jejich potřeb – například u osob podstupujících určitý léčebný plán. Komise proto doporučuje, aby členské státy prozkoumaly možnosti, jak těmto zranitelným osobám umožnit legální pobyt v EU po přechodnou dobu, než bude jejich návrat možný.

Stejně tak by nemělo být narušováno vzdělávání dětí. Je důležité zajistit, aby nezletilé děti navštěvující školy mohly své vzdělání dokončit ve stabilním prostředí společně se svými rodinami. Členské státy mohou využít ustanovení směrnice o dočasné ochraně, která umožňují rodinám, jejichž nezletilé děti chodí do školy, zůstat v EU po nezbytně nutnou dobu, zejména pokud dočasná ochrana skončí dříve než školní rok.

4.3 Intenzivnější poskytování informací, koordinace, monitorování a výměna údajů

Zajištění jasných, přesných a aktuálních informací je naprosto klíčové. Členské státy jsou vyzývány, aby vytvořily vhodné komunikační nástroje a kanály, včetně informačních kampaní, přičemž by měly účinně využívat stávající nástroje, aby se předešlo duplicitě, využívat střediska Unity Hubs, pokud byla zřízena, a rovněž zapojit mezinárodní organizace.

Oficiální evropské statistiky o dočasné ochraně vypracovává Eurostat. Abychom však měli pro operativní účely k dispozici představu o aktuální situaci, je třeba, aby členské státy své údaje o dočasné ochraně pravidelně aktualizovaly na **platformě dočasné ochrany**, včetně údajů o neaktivních registracích. Vzhledem k tomu, že přechod z dočasné ochrany na jiný právní status povede k významným změnám v postavení vysídlených osob, je nezbytné mít přesný přehled o vývoji situace. Doporučuje se informace mezi členskými státy a ukrajinskými orgány sdílet a činnost koordinovat, a to i v rámci Platformy solidarity.

5. ZÁVĚR

Neochvějná podpora EU Ukrajině bude pokračovat tak dlouho, jak bude třeba. EU nabídne osobám vysídleným z Ukrajiny přístřeší, dokud ho budou potřebovat.

Jsmo odhodláni sjednotit Ukrajinu s jejím obyvatelstvem, jakmile budou vytvořeny vhodné bezpečnostní podmínky a zajištěna stabilita. Přijetím postupného, flexibilního a koordinovaného přístupu k opuštění dočasné ochrany můžeme zajistit, aby bylo se všemi

²⁹ Tyto programy se nepovažují za programy podle směrnice o navrácení, protože dotyčné osoby legálně pobývají v hostitelském členském státě až do ukončení dočasné ochrany a rozhodnutí o návratu není třeba.

osobami zacházeno důstojně a s respektem, aby byly řádně zohledněny potřeby a možnosti Ukrajiny a aby naše systémy nebyly vystaveny nepřiměřenému tlaku.

Komise bude i nadále úzce spolupracovat s členskými státy, ukrajinskou vládou a mezinárodními organizacemi, aby zajistila, že potřeby lidí vysídlených z Ukrajiny do EU budou uspokojeny a že tyto osoby budou mít k dispozici veškeré zdroje a nástroje k obnově svého života a k rozvoji své budoucnosti.